

ERDÉLYI MUNKÁS

szociáldemokrata politikai havilap.

— Előfizetési díj: —

Helyben házhoz szállítva és vidékre postaköltséggel együtt:

Egész évre . . . 1 korona.
Félévre . . . . . 50 fillér.

Megjelenik minden hó elsején.

Az erdélyrészi szociáldemokrata párt tulajdona.

— Egyes szám ára 6 fillér. —

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Karolina-tér 4. sz., Gönczi Ödön,
hová ezen lap szellemi részét illető közlemények stb. ézimzendők
Kéziratok nem adatnak vissza.

Két szék között.

Ha valakit úgy kirugnak valahonnét, hogy legurul a lépcsőn s azután összetapogatja csontjait, felkászolódik és újra visszamegy alkudni, — akkor az a valaki lehet jó vigécz, de önézertes hősnek legfeljebb száz év múlva mondhatják a történelmi hűségükről hirhedt magyar elemi iskolakönyvek. Elhinni azonban komoly ember akkor sem fogja, hogy a kirugott vigécz harczi vágytól dagadó keblü forradalmár, aki vértanuságot szenvedett a szent haza függetlensége érdekében. Hogy az a vigécz grófi titulust örökölt a hazát nagyban és kicsinyben árusító szatócsoseitől vagy pedig trotli létére forradalmár apja nevét sikerül lejárnia, az nem változtat a helyzeten. Az öröklött rang, az öröklött vér növelheti ugyan a kirugtatás szégyenét, de a kirugottak belső tartalmát nem. Az aradi vértanukat golyó és kötél avatta mártírrá, a jól kifejtelt frakkszárnyak alján disztelenkedő czipőtalplenyomat azonban nevetségessé sokakat tett ugyan már, de vértanuvá nem tett még soha senkit.

A három gróf, a báró meg a lógósuk ne akarjanak mindenáron nemzeti hőst csinálni magukból. Mikor lehazudták ígéreteiket, megtagadták a programjukat és fütyültek a saját grófi becsületszavukra: meggyalázták a saját önézertüket. *Ilyen* emberek nem is vehetik rossz néven, ha nem törülte le valamelyik, a kamarillában tevékenykedő hercegasszony a kötényével a széket, hogy helylyel kínálja meg a kedves grófokat, a kedves bárót, a kedves lógóst: „Parancsoljon, kedves szövetségestársam, hiszen elfáradhatott azon a hosszú uton, amelyiken a büszke magyarok táborából a bécsi burg előszobájáig zarándokoltak.“

Tisztelt urak, az önök politikai egyéniségét nem gyalázhatta meg senki sem jobban, mint önök maguk.

Vagy talán az a vértanuság, hogy önökkel együtt az országot is kirugták onnét, ahol csak önök akartak békeáldomást inni — az ország bőrére? Nem, tisztelt uraim, az önök kirugtatása nem az ország vértanusága. Az országot nem hívták meg, nem dobták ki, az ország, az ország népe alkudni nem ment, paktálni nem küldött senkit. Az országot önök rászédtek egy klikk érdekében, a kaszinók, latifundiumok és püspöki udvarok érdekében s a becsapott ország nem vállal közösséget önökkel.

Sőt a nemzet sem vállal. Az a pár százezer vá-

lasztó sem vállal közösséget azokkal, akik neki harcot ígértek az országnak a népjogok útján való újjáteremtése, felszabadítása és függetlensége érdekében és harc helyett elmentek nyaralni a Tátrába meg egyebüvé s szolgálatkészen ugrálták át a Lajtát, ha egy lakáj fütytyentett vagy egy hercegasszonnyal együtt kellett intrikálni a népjogok ellen. Az a pár százezer ember készül a hideg télre, fájlalja a husdrágaságot vagy — ül a kávéházban s pompás viccnek találja az önök keserves csalódását azokban, akikben fegyvertársat véltek találni, de akik legfeljebb a kirugható lakáj szerepére tartják önöket méltónak.

Az önök gyalázata nem a népgyalázat, nem a nemzet gyalázata, hanem az ország gyalázata, hanem a három grófnak, a bárónak és udvarmesterüknek gyalázata. A Burg-ból nem dobtak ki mást, mint aki odament és legfeljebb azt a mágnáshadat s az ezerholdasoknak azt a fullajtár-seregét, amelyet a három gróf, a báró és a hoppmester vezérelt az elvtagadás, a népgyűlölet és — a gyalázat útján.

Ne csináljanak önök mártirokat magukból, uraim! Hogy *másokból* tudnak csinálni, azt elhisszük. Tanunk rá az élesdi temető és a váradi fegyház. De az önök „vértanuságá“-nak nehezen lesz alkalmas tanuja a bécsi burg előszobája. Nehezen lesz alkalmas tanuja a bécsi utcza, amelyen lámpavassal kínálhatták a népjogok gyilkosait.

Ne csináljanak magukból vértanut és ne csillapítsák a forrongást, amely nincs, ne tartsák vissza azt a forradalmat, amelynek eszeágában sincs kitörni.

Önök nem vértanuk, de felfelé drágán kínálkozó lakájok, lefelé megvetett népcsalók. Önök odakerültek, ahová valók, két szék között a pad alá!

*

Az itt leközölt cikket a Népszava központi pártlapunkból vettük át, a politikai válság aktuálisá tette a leközölését. A koalíciós lapok naponta közölnek legképtelenebb rágalmakat pártunkról. A burgból kirugott lakájokat úgy akarják feltüntetni, mint nemzeti hősoket. Fővárosi elvtársaink kellő értékére szállították le a lakájok népcsaló politikáját. Elvtársaink torkukra forrasztották a feudális urak mellett tüntető csöcselék szavát. Egy pár száz felfogadott ferencvárosi csibész tüntetett a népcsalók mellett és világgá kürtölték a koalíciós lapok, hogy a nemzeti sérelmen felháborodott hazafias főváros tüntetett.

Kit rugtak ki a Burgból? Azokat a lakájokat, a kik a kamarillával szövetkeztek, hogy az általános és titkos választói jogot elejtsék. A koalíciós lapok nem tiltakoztak az ellen, hogy az osztrák miniszterelnök belekontárkodott Magyarországnak belügyeibe. Ujjongtak, hogy az általános és titkos választói jogot Gautsch osztrák miniszterelnök közbenjárásával sikerült az udvarnál lehetlenné tenni, ez nem nemzeti sérelem, mert a koalíciónak nevezett reakcionárius bandának az a célja, hogy az általános és titkos választási jog törvénybe iktatását lehetlenné tegye.

Azokat rugták ki a Burgból, a kik a népjogok ellenségei és Bécsbe mentek talpat nyalni és a nép bőrére alkudni, de nem sokra becsülték azokat, a kik pár nappal azelőtt könyörögtek a kamarillánál, hogy a népjogokat Magyarországon ejtsék el, tudták Bécsben, hogy nem áll mellettök a nép, azért vették azt a bátorságot, hogy a Burgból kirugják a lakájokat.

Ha a népjogok harcosait sértették volna meg, egész Magyarország munkásnépe mint egy ember tiltakozott volna a méltatlan eljárás felett. De azok, a kik az általános és titkos választási jogot eltaktikázzák, nem érdemlik meg a munkásság támogatását.

A kihallgatás előtt egy nappal vezércikkezett Kossuth Ferencz, a melyben a király talpait nyalta, csöpögött a lojalitástól. Figyelmeztette a királyt, hogy mi nemzetközi felforgatók milyen veszedelmesek vagyunk a dinasztiaira. Kossuthnak ez a denuncziálása nem annyira nekünk, mint az általános és titkos választói jognak szólt.

Ugyanazok vádolnak minket azzal, hogy Bécsben szövetkezünk, a kik talpat járnak nyalni Bécsbe és azt hirdetik, hogy mi veszedelmesek vagyunk a dinasztiaira. Nem-e komikus ez a táncz, a melyet a lakájok a bécsi udvar körül folytatnak.

Van Bécsben szövetségesünk, de ezek munkások, proletárok, a kik velünk küzdenek. A magyar hazafiak elhallgatták, hogy Gautsch belekontárkodott Magyarországnak belügyeibe. De a hazátlan bitangok, az osztrák szociáldemokraták tiltakoztak ez ellen, a parlamentben és a parlamenten kívül. Osztrák elvtársaink azt tették, a mit a magyar hazafiaknak kellett volna cselekedniök. A magyar hazafiak nem értek rá tiltakozni az osztrák jograblók ellen, mert el voltak foglalva a lakájoskodással.

A lakájok kihallgatásuk előtt azt hirdették, hogy e kihallgatáson fog eldőlni a nemzet sorsa és következik a nemzet ujjaébredése. Jaj annak a nemzetnek, a melynek az ujjaébredése egy ember akaratától függ. A nagy hűhóval csapott ujjaébredés csak arra volt jó, hogy az alku könnyebben menjen és a néppel elhitessék, hogy részükre jogot hoznak Bécsből. Az alku nem sikerült, mert az alkuszokat kirugták.

Nem örvendünk a kirugásuknak, mert ez csak azt bizonyítja, hogy Magyarországon nincs alkotmány, a népnek nincsen joga, egy ember akaratától függ az ország sorsa. Hogyha az egész ország népe joggal rendelkezne és nem a pálinkával leitatott publikum választaná Magyarországnak képviselőit, akkor nem lett volna meg Bécsben az a bátorságuk, hogy mint valami rossz lakájokat Kossuth és társait a Burg termeiből kirugják.

S Z E M L E.

Becsület-reparálás.

Vannak emberek, akik együgyűségükben szentül megvannak győződve, hogy átluggatott „becsületüket“ jól megviselt czipő módjára ki lehet reparáltatni. E naiv embercsoportban találjuk a Kolozsvárt naponta — ma már három kiadásban — megjelenő *Ujság* nevet viselő szennylap kiadóját is; névszerint: Gombos *Ferencset*. Ez az „ur“ a napokban annyira elérzékenyedt, hogy a m. kir. ügyészséghez futott — segítségért. Az elszonytyorodottságig menő érzékenységet lapunk múlt számában megjelent: „A kolozsvári fiók-koalíció dühöngései“ című közleményünk idézte fel Gombos *Ferencs* lelkében. Gombos becsületsértés(!) czimen idézett cikkünk ellen sajtópert indított. A sajtópert bevezető szokásos vizsgálóbírói kihallgatás már meg is történt és *Klein* Jakab elvtársunk — mint az inkriminált cikk szerzője — várja ama nevezetes napot, mindön majd az esküdtszék előtt állva bátran szembe nézhet a becsületét kereső fiók-koalíciós: *Ferencscsel*.

S ebben az egész becsületreparálhatnám manőverben a legérdekesebb az, hogy *Klein* elvtársunk nem a Gombos becsületét, hanem lapkiadó *szébét* támadta meg; ezt a tényt különben éppen Gombos „ur“ látja a legvilágosabban, de hiába, mert koalíciós politikai hitvallása és zseb-érdeke bosszu után óbégat; már pedig annyira még Gombosnak sem fogyott ki a vágott dohánya, hogy csupa bosszúból lyukas zsebet kívánja befoltoztatni a m. kir. ügyészség által. Ezért kellett tehát, hogy Gombos „ur“ *szébe helyett* a becsületét állítsa ki megreparálás végett, mely taktikai eljárása hasonlít azon szerencsétlen halandó esetéhez, aki letaposott tyukszeme helyett: a fogát fájlaltatja...

Legyen meggyőződve Gombos „ur“, hogy ez a jól kikalkulált becsületreparáló affér nem fog becsületére válni majd a forum előtt, mert ott majd *nem a jóbarátság*, hanem az érvek által megvilágított *igasság* fog diadalt aratni. Éppen ezért mi nem féltjük *Klein* elvtársunkat, mert tudjuk, hogy a koalizált „Ferencz“-ek szellemi nyomorékokká törpülnek mellette.

Egyben azonban mégis csak haszna lesz e sajtóper-afférből Gombosnak, mert a jövőben legalább nem fogja üzleti szelleme figyelmen kívül hagyni e példabeszédet: „Más kárán tanul az okos.“ Saját kárán lesz kénytelen megtanulni, hogy: nem elég az, ha az ember vakon bizik az ügyész urak *jóakarátában*, hanem kell emellett hogy igaza is legyen. Gombos „ur“-nak pedig nincs igaza. Ó nagy fölfuvalkodottságában a becsületét keresi, holott *Klein* elvtársunk csak üzleti zseben vágott eret. A kiábrándulás persze késő lesz; de jobb későn, mint soha — fogja majd mondani Gombos.

A dühöngő klerikálizmus.

Gróf Majláth erdélyi püspök által Gyulafehérváron kitarított klerikálizmus sehogy sem tudja kiheverni azt a kudarcot, a mely őt érte azzal, hogy Gyulafehérvárt is szervezkednek a szociáldemokrata munkások. Ugy szeretnék feltüntetni kenyéradó gazdájuk gróf Majláth püspök előtt, mintha a klerikálizmusnak jó szolgálatot tennének, mert kiirtották Gyulafehérvárt a szociálizmust.

Különösen akkor érte el pökkhendiségük a tetőfokát, mikor a tüzoltó ruhába bujtatott trombitás cseléket gyűlésük ellen felvonultatták.

Nagy volt köztük az öröm, sikerült a hazát megmenteni, a péterfilléreket vígan szedik tovább. De korai az örömük, mert a szociáldemokrácia fejlődik Gyula, fehérvárt is. Ezt különben a klerikális banda is látja, mert Wagner tanár a „Közművelődés“ című papi lapban irtóztató dühvel ront neki a szociáldemokráciának.

Miután kidühöngte magát, lebecsül minket, többek között azt mondja, hogy a szocialisták világfelforgatást akarnak rendezni, de még irni-olvasni sem tudnak, szóval a tanár ur lebecsüli a munkásságot.

Azt azonban a tanár ur tapasztalhatta, ha nem is tudunk a prostituáltak szalon nyelvén beszélni, de a magunk álláspontját a fekete klerikálizmussal szemben meg tudjuk védeni.

A gyulafehérvári klerikálisok tudákos tanára már bebizonyította gyávaságát a világfelforgató, irni-olvasni nem tudó szocialistákkal szemben. A paradicsomos tanár ur tudása abban merül ki, hogy egy gyáva csőcselék tömeget trombitákkal vonultat fel a munkások gyűlése ellen, hogy elkerülje a vitát. Hogy ha a művelt tanár ur meg akar tanulni vitatkozni, a munkások szervezetében szívesen látjuk, hogy máskor ne ordítson a gyűléseinken, mint egy ketreczbe zárt oroszlán, hanem emberhez illően mondja el klerikális nézeteit.

A tudákos tanár ur által gyakorolt kritikát nyugodtan fogadjuk és haladunk a magunk útján, jól tudjuk, hogy a számbógések nem messze hallatszanak, elvesznek a nagy semmisségben. A munkások szervezete nagy és hatalmas lesz, még akkor is, ha az a Wagner-féle klerikális alakoknak nem tetszik.

Egy gyulafehérvári szociáldemokrata.

Pártügyek.

A fogházból. Berkovics Izsák elvtársunknak most telt le négy havi fogházbüntetése, a melyet a honmentő ügyész nyakába vart és az osztálybíróság ráróta.

Üdvözljük **Berkovics** elvtársat magunk között, meg vagyunk róla győződve, hogy a börtön dolos levegője nem tántorította el eszménktől, de az eddiginél sokkal hathatósabban fog közremunkálkodni pártunk érdekében. A szociáldemokrata munkások együtt éreznek vele és őszintén üdvözlük táborukban.

A párt- és szakmozgalmunk fejlesztése szempontjából nagy fontossággal bír a bizalmiférfi rendszer. Minden országban, ahol pártunknak tábora van, jó szolgálatokat tettek a bizalmiférfiak. Budapesti elvtársaink is annak köszönhetik hatalmas mozgalmukat.

A bizalmiférfi rendszer az egyedüli eszköz, hogy elszórt táborunkat egygyé tömörítsük. Igen sok munkás van még, akik a szervezeten kívül állanak és ezeknek a szervezetbe vonása csak úgy válik lehetségessé, ha az elvtársak az agitáció munkáját egymás között felosszák. A multban egyes elvtársak viselték az agitáció terhét. A bizalmiférfi rendszer az eddigi terheken könnyít.

A szakmák bizalmiférfi rendszerén kívül meg kell honosítunk az utczai bizalmiférfi rendszert is. Fontos, hogy az elvtársakat minden alkalommal össze lehessen hozni és szükség esetén — a városon lakó összes elvtársakat — egy óra alatt mozgositva készen találjuk. A felhívások és röpiratok terjesztését is megkönnyítjük az utczai bizalmiférfi rendszerrel.

A szakmák bizalmiférfiai együttes ülésükön határozatot hoztak, hogy az utczai bizalmiférfi rendszert kifogják építeni. — Minden utczában lesz egy bizalmi emberünk, akinek kötelessége lesz az utczájában levő munkásokat nyilvántartatani. Az utczai bizalmiférfiak kötelességeiről külön előadásokat fogunk tartani.

Az érdekelt elvtársaknak tehát kötelességük az alább jelzett napokon a párttitkárságban megjelenni és utczáik szerint a bizalmiférfit megválasztani.

Folyó hó 4-ikén, szerdán este 8 órakor a következő utczában lakó elvtársak kéretnek pártunk titkári hivatalában: **Karolina-tér** 4-ik szám alatt megjelenni: **Gyögyfalvi-, Hegedüs-, Pataujstor-, Munkás-, Szántó-,**

Méhes- és az **Ásó-utczában** lakó elvtársak pontos megjelenését kérjük a fent jelzett napon és időben.

Folyó hó 5-ikén, csütörtökön este 8 órakor a **Heltai-, Kovács-, Hangász-, Vajda-, Csimbalom-, Agyagdomb-** és a **Sip-utczában** lakó elvtársak kéretnek a párttitkárságban pontosan megjelenni.

Folyó hó 6-ikán, péntek este 8 órakor a következő utczáik elvtársai tartják együttes értekezletüket a párttitkárságban: **Tordai-ut, Emke- és Hunyadi-tér, Petőfi-utca és a Tanítók háza tájáról.**

Folyó hó 9-ikén, hétfőn a **Zápolya-, Honvéd-, Dohány-, Alsó- és Felső-kereszt, Magyar-, Zsidó-templom-, Szent Péter- és a Kövespad-utcai** elvtársak fognak értekezni.

Folyó hó 11-ikén, szerdán a **Pap-, Eperjes-, Lásár-, Apor-, Csermalom-, Szamosközi-, Liliom-, Pacsirta-, Ipar-, Apafi-, Krisbai-, Ágoston-, Porond-, Szénavásár-, Árok-, Kurta,** és a **Füzfa-utczában** lakó elvtársak.

Folyó hó 12-ikén, csütörtökön a **Vágóhid-tér környéke, Méssáros-, Krisza-, Déssma-, Hosssu-, Eötvös-, Eszterházi-, Szamos-** és a **Major-utcsákban** lakó elvtársak fognak összejönni.

Folyó hó 13-ikán, pénteken a **Széchenyi-tér és környéke,** továbbá a **Kádár- és Malom-utcsák** elvtársai kéretnek a pontos megjelenésre.

Folyó hó 16-ikán, hétfőn a **Ferencs József-ut, Teleki- és Sáros utca, Rudolf-ut, Kis utca, Rodák-átjáró, Vasut-, Varga-, Kajántói-, Székely-, Zug- és Halász-utcsák,** valamint a **Kajántói-uton** lakó elvtársak kéretnek a pontos megjelenésre.

Folyó hó 18-ikán, szerdán a **hidelvei kerületben,** illetve az **Árpád-uton, Csóka-, Veréb-, Szeszgyár-** és a **Hajdu-utczában** lakó elvtársak.

Folyó hó 19-ikén, csütörtökön a **Kövári-telepen,** illetve **Boldog-, Mosdony-, Uj-, Kárpát-, Vas-, Raktár-, Kalász-, Gépész- és Kalandos-utcsákban,** valamint a **Mesei-uton** lakó elvtársak fognak értekezni.

Folyó hó 20-ikán, pénteken a **Fellegvári-ut, Sáncs-oldal és környéke** táján lakó elvtársak.

Folyó hó 23-ikán, hétfőn a **monostori-uton és környékén,** illetve a **Mikó-, Múzeum-, Gyár-, Nép-, Fürdő-, Lincseg-, Sétatér-, Hegyvölgy-, Zsák- és a Szélső-utcsákban** lakó elvtársak.

Folyó hó 25-ikén, szerdán a **Trefort-, Kökért-, Kert-, Szőlő-, Gödrös-, Hajdu-, Gyep-, Püstor-, Zöldkert-** és a **Holdvilág-utcsában s ennek környékén** lakó elvtársak fognak értekezni.

Folyó hó 26-ikán, csütörtökön **Monostor és környéke és a monostori kétvízközt** lakó elvtársak.

Folyó hó 27-ikén, pénteken a **Farkas-, Bethlen-, Király-, Minorita-, Deák Ferencs-, Tivoli. Szent-egyház-** és a **Kossuth Lajos-utcsában** lakó elvtársak.

Folyó hó 30-án, hétfőn a **Brassai-, Berde Móses-, Postakert, Szappan-, Szép- és Wesselényi-utcsában** lakó elvtársak tartanak értekezletet.

November hó 2-ikán, csütörtökön az **Óvár** és környékén levő utczáik, nevezetesen: **Karolina-tér, Szentlélek-, Mátyás király-, Kinissi-, Bástya-, Kenyér-, Sörház-, Barát-, Isabella-** és **Kornis utcsában** lakó elvtársak kéretnek a pontos megjelenésre.

November 3-ikán, pénteken a **Mátyás király-téren, Unió-, Kötő-, Mester, Fókai-, Róssa-, Páris-, Arany János-, Majális-, Egyetem-, Vár-, Busa-** és a **Fogoly-utcsában** lakó elvtársak fognak értekezni.

Kérjük elvtársainkat, hogy az itt föltüntetett nap-tárt kísérik figyelemmel és jelzett napokon pontosan jelenjenek meg. — Az értekezletek **minden alkalommal pártunk titkári hivatalában: Karolina-tér 4. szám alatt — mindig este 8 órakor — tartanak**

Elvtársak! Párt- és szakmozgalmunk kiépítése függ a fentjelzett értekezletek sikereitől; fontos tehát, hogy azokon minden elvtárs részt vegyen. Továbbá azon elvtársakat is figyelmeztetni kell az utczák értekezletére, a kiknek a figyelmét az elkerülte vagy a lapot nem olvasta. A szervezetlen munkásokat csak úgy vonhatjuk táborunkba, hogyha tudomást veszünk róluk és minden alkalommal támogatjuk és utbaigazítást adunk a szervezkedés hasznosságáról. A tudatlan és indifferens munkás nem ellensége a szervezetnek, hogyha őt annak fontosságáról meggyőzzük. De e nagy munkát egy pár elvtárs nem képes elvégezni, ezért tehát valamennyien ki kell vegyük részünket a küzdelemből. Erre lesznek hivatva az utczai bizalmiférfiak.

Az első értekeztet napirendje a bizalmiférfi választása lesz. Igyekezni fogunk, hogy minden utczában olyan elvtárs választassék meg, aki minden tekintetben eleget fog tenni kötelességének. Fel tehát elvtársak a munkára, egyetlen igaz munkásnak sem szabad elmaradni az utczai bizalmiférfi rendszer kiépítésének munkájától.

A pártvezetőség.

A vidéki bizalmiférfiakhoz. Utóbbi időben tapasztaljuk, hogy a vidéken hiányos a bizalmiférfi rendszer, ami megnehezíti az elvtársaknak az egymásközi érintkezését. Kívánatos volna, — ahol több csoport van egy városban — hogy szakbizottságot alakítsanak, hogy így a mozgalomban egyöntetűen járassanak el és közösen védekezhessenek a munkásság ellen intézett támadásokkal szemben. De a kellő összeköttetés lehetősége is így kívánja; az összeköttetést fenn kell tartani az országos pártvezetőséggel, a szaktanácsal és a kerület központjával. Miután a szakmák bizalmiférfi rendszerüket kiépítették, haladéktalanul lássanak hozzá az utczai bizalmiférfi rendszer kiépítéséhez. Egyben kérjük a vidéket, hogy küldjenek be értesítést, hogy városukban vagy községükben miként áll a bizalmiférfi rendszer?

A Népszava érdekében. Központi pártlapunkat: a *Népszavát* minden munkásnak pártolnia és terjesztenie kell. Aki valóban szociáldemokrata, annak a *Népszava* mindennapos vendége kell hogy legyen az asztalán. — Terjesszük tehát központi pártlapunkat, a népjogok egyedüli igaz s mindennapi bátorszavu hirdetőjét.

A földmivelő-munkások szervezése. Elérkezett az ideje, hogy a földmivelő-munkástevéreink is szervezkejenek. Az erdélyi részekben a pellagra pusztító réme kísért. Bármilyen legyen is a termés, a földmivelő-munkások állandóan éheznek. Az 50 és 60 filléres nap-szám, amelyet Erdélyben a gazdag egyházi és feudális birtokok urai meghonosítottak, nem eredményezhet mást, mint nyomort. Elvtársaink legyenek segítségére a földmivelő munkásoknak a szervezkedés nagy munkájában. Terjesszük mindenütt a földmivelők lapját: a „Világ-szabadság“-ot. A kiadóhivatal küld lapot az elvtársaknak, csak meg kell ez iránt keresni. Minden, a földmivelőket érdeklő ügyekben a „Világ-szabadság“ szerkesztőségéhez (Kerepesi-ut 32. szám.) kell fordulni.

Felolvasás. Folyó évi november hó 5-ikén, délután 3 órakor a szakmák közösen *matiné*t tartanak — felolvasással és szavatokkal egybekötve. Ez alkalommal *Csismadia* Sándor elvtársunk tart felolvasást. A programot legközelebbi lapszámunkban fogjuk közölni. A *matiné* tiszta jövedelmét a tudományos tanfolyamok javára fogjuk fordítani.

Tudomásul. A „Kolozsvári Munkás“-ban szeptember 15-ikén megjelent „Militárizmus“ című hírre levelet kaptunk, amely az ügyet más színben tünteti fel. A levelet retifikálás végett átszolgáltatjuk a „Kolozsvári Munkás“ szerkesztőségének.

H I R E K.

— **Uj folyóirat Kolozsvárt.** „Az uj század“ czimmel egy uj folyóirat indul meg október 1-től kezdve, havonta egyszer fog megjelenni. Társadalomtudomány- és szépirodalminak vallja magát. Storfer Adolf szerkesztésében jelenik meg. Érdeklődéssel várjuk az első szám megjelenését, miről is esetleg bírálatot mondunk.

— **Bucusi nyilatkozat.** Mindazon szak- és elvtársaim s ismerőseim, kiktől rövid itt tartózkodásom után a fővárosba való váratlanul jött eltávozásom alkalmával személyesen nem vehettem bucsut, fogadják ez uton bucsukézsorításomat. Kolozsvár, 1905. szeptember 22. *Bánfi Lajos*, kőműves.

— **Brutális lovasrendőrök.** Szeptember 21-én este Székely Ferencz kőműves-munkást két lovasrendőr megszólította, hogy hol járt, az illető illedelmesen megmondta. De a lovasrendőrök nem elégedtek meg azzal, hogy minden elfogadható ok nélkül egy békés munkás-embert megszólítsanak, az egyik lovasrendőr Vizi János öklözni kezdte Székely Ferenczet.

A megsértett munkás e brutális eljárásért megtette a feljelentését Vizi János lovasrendőr ellen. Azt kérjük, hogy honnan veszik a rendőrök azt a bátorságot, hogy békés munkásembereket inzultáljanak, vagy az elég ok a megtámadásra, hogy munkás ember. Jó lesz kitanítani a rendőrséget arra, hogy a munkás ember ép olyan tisztes polgára a városnak, mint bárki más. Egyébként várjuk a feljelentés eredményét.

— **Az általános és titkos választói jog tárgyalása.** Pártunknak megindított akciója mindig nagyobb hullámokat ver, olyan helyen is tért foglalt pártunknak eszméi, a hol távol álltak a szociáldemokráciától. Szeptember 10-én tartották gyűlésüket a nagyszabasi elvtársak. A napirend előadója Baron Ede elvtárs volt, a kiről még az ottani polgári sajtó is elismerőleg nyilatkozott.

A Siebenbürgische Tageblatt tudósításában elismerőleg nyilatkozik pártunk akciójáról, a népgyűlésen résztvevők száma több ezerre ment, a melyen a társadalom minden rétege részt vett.

A Hermannstädter Zeitung is megemlékezik a lefolyt gyűlésről, a mely szintén elismerőleg nyilatkozik. E tudósítást azért említettük meg, hogy a koalíciós urak lássák be, hogy Erdélyben sem lehet boldogulni a népcsalással és ma már csak általános és titkos választói joggal lehet a nép elé menni.

— **A sztrájkolók ne tánczoljanak.** Szamosujvári böles kupaktanácsának agyában fogamzott meg az a csodabogár, hogy a szervezkedő munkásoknak a sztrájkot lehetetlenné teszik.

Az a mód, a melylyel Szamosujvári kupaktanácsa a munkások ellen foglal állást, kaczagató. Az ottani szervezet már több ízben mulatságot akart rendezni, de a böles magisztrátus, a ki szinügyi bizottsággá szokott alakulni üres óráiban, böles határozatot hozott, hogy a város termét a munkások szervezetének nem adja, mert a kőművesek sztrájkoltak.

Hogy mi köze a sztrájkoknak a tánczhoz, azt nem tudjuk; de mi egyet azonban látunk, a kupaktanács tudatlanságát, párosulva a munkások iránt táplált roszkarakattal. Hogy a kupaktanács gyűlölködése nem fog semmit sem használni a szamosujvári munkásnyuzók-nak, azt mondanunk sem kell. A kupaktanácsnak ez a gyűlölködése arra jó, hogy a munkások végre világosan lássanak, hogy a közhasználatra alkotott épületeket, a melynek a létrehozásában legnagyobb részük van, kisajátítják egy osztály részére. Az osztályuralom megérleli a népben azt a tudatot, hogy osztályharczczal kell válaszolnia. A szamosujvári elvtársak pedig hathatósab-

ban fognak szervezkedni az eddigénél, ez méltó válaszlés a szamosujvári kupaktanács határozatára.

— **Megpofozott klerikális csemeték.** A Burgból kirugott lakájok mint nemzeti hősök akarták magukat ünnepeletetni. A munkások nem nézhatték ezt nyugodtan, hogy azok a lakájok, a kik három nappal kirugásuk előtt szövetkeztek a bécsi kamarillával a választási jog elejtésére, most mint nemzeti hősök ünnepeletessék magukat. Kifejezést is adott nézetének a főváros munkássága. Vázsonyi Vilmos és a vele szövetkezett klerikális banda örömlényekből és az egyetem egynehány klerikális csemetéivel egy vad hordát szervezett, hogy a koalíciós népcsalók ünnepeletessék magukat.

Mindenkit megfenyegetett ez a csőcselék had, a ki nem volt hajlandó a népcsalókat ünnepeletni. Ezek a henyélésben kimerült klerikális csemeték lámpavassal fenyegették meg Budapest munkásnépét. Azt hirdették, hogy minden szocialistát lámpavasra huznak. Elvtársaink többször leintették e csőcseléket, tüntetéseiket széjjel verték és a koalíciós lapok naponta hozták a hazug hirt, hogy így meg úgy verték el a szocialistákat.

Elvtársaink nem tűrhették, hogy a csőcselék büntetlenül emlegesse a lámpavasat. E hó 27-én fáklyásmenetre készültek a csemeték, elvtársaink is jelen voltak és a lámpavas emlegetéséért alaposan megpofozták a csőcseléket. A sok ősökkel dicsekvő ficsurok végre megéreztek a kőműves és vas- és fémmunkások munkában megedzett tenyerét képükön. Az igaz, hogy nem adtak lámpavasat nekik, de kaptak annál több nyaklevest, úgy hogy a mentőknek kellett e csőcseléket összeszedni. Azt hisszük, hogy belátták azt, hogy ha valaki lámpavasra kerül, az első sorban is azok közül a népcsalókból lesz, a kik osztályuralmukkal a munkásnépet elnyomják.

Szakügyek.

Tanonczkizsákmányolás. A magyar ipartörvények tág teret engednek a kizsákmányolásra. Munkásvédtörvények hiányában minden kizsákmányoló Csáky-szalmájának nézi a munkásember életét. — Valóságos gyáratok létesítenek az ingyenmunkásokból, a serdülő tanonczokból. 15 és 16 órai munkaidővel agyonnyomortják a fiatal gyermekeket, akiknek az iskolában volna a helyük. Nincsen törvény, nincsen eszköz, amely e hallatlan embergyilkolásnak útját állaná. (Jah! a magyar osztályparlament csepürágói „magas közjogi vitákban” usznak! — Szedő.) Az ipartörvényben biztosított csekély joggal sem lehet ellentállást kifejtteni. A hatóság nálunk nem azért hatóság, hogy a törvényeket betartsa, hanem hogy a törvényt kijátszani segítsen a kizsákmányolóknak.

Hermann Gyula helybeli butorraktáros él is azzal a nagy szabadsággal, melyet Magyarországon a kizsákmányolásnak biztosítanak. Hogy minél nagyobb mértékben üzze az összetákolt rossz butoráruival a szennyversenyt, elhatározta, hogy nem fog segédet tartani, mert azoknak valamit fizetni is kell. Hogy teljesen ingyen munkát kapjon, összeszed magának 25 tanonczot és egy hajcsárral nyuzatja őket. Hermannak nem lehetett panassza eddig sem, hogy nem kapott olcsó munkaerőt, a nála foglalkozó asztalos-munkások darabszámosságuk után alig voltak képesek 8—16 koronát hetenkint keresni. Hermannak még ennél is olcsóbb munkaerő kell.

Hermann elhatározását tett is követte már, neki látott a tanonczok toborzásának s eddig sikerült is 10 asztalos- és 6 kárpitos-tanonczot összetoborozni. Ezt nyugodtan nem nézhetjük, akciózt kell inditanunk e merénylet ellen, amely nemcsak az asztalos-munkások kizsákmányolását célozza, de a közönség zsebében is

eret vág. Azzal mindenki tisztában lehet, hogy a tanonczok által összetákolt butor nem lehet jó. De állást kell foglalnunk a tanonczok érdekében is. Valjon milyen munkássá válik az olyan tanoncz, ahol 25 van egy műhelyben és tanult munkás csak egy? — Nincs kitől tanulnia és így válik fél ekszisztenciájú emberré, aki tanonczéveinek befejezése után sem nem asztalos-munkás, sem nem más, hanem egy testileg agyongyörtört pária.

Hol vannak azok a híres kereskedelmi és ipar-kamarák, amelyeknek hivatásuk volna az ilyen gazságokat megakadályozni? A munkások ezektől nem várhatnak semmit, mert ezek is az osztályállam intézményei s amelyek a kizsákmányolást hivatásszerűen védik. Az asztalosmunkásokra vár a munka, hogy a kizsákmányolók közé csapjanak és szervezetségükkel lehetlenné tegyék a Hermann féle kizsákmányolók további garázdálkodását.

A boszuálló festőmester. Veinfeld Samu boszút forral Hoffmann János festőmunkás ellen, mert nem akarja a bojkottot megtörni, a melyet a szervezett festőmunkások reá kimondtak.

Először meggyanusította Hoffmannét, lopással vádolta, a miért a bíróságnál helyt kell állnia Veinfeldnek. Most Hoffmannat üldözi, folytonos feljelentéseket tesz ellene, mert munkakönyv nélkül dolgozik. Munkakönyvét pedig az iparhatóság jóvoltából már két hónapja hogy visszatartja.

Veinfeld Samu komiszkodásaira a festőmunkásoknak nem lehet más válaszuk, mint az, hogy a bojkottot Veinfeld urral szemben fenntartják. Öntudatos festőmunkás Veinfeld Samu bódéjában nem vállal munkát.

Az építőmunkások szakmozgalma Erdélyben. Sok panasz merült fel a vidéki elvtársak részéről, hogy a nemzeti vidéken nehéz a munkásokat szervezni, mert nincsen román sajtó. Legfőképen az építőszakmában tapasztalhattuk e hiányt, a román lakta vidéken kőműves munkástársaink nem tudnak olvasni magyarul. A részükre küldött szaklapot nem használhatják.

Ezen az állapoton igyekszik most segíteni az építőmunkások központi szövetsége. Nem ad ugyan ki egy külön román szaklapot, hanem az „Adeverul” pártlapban adja le a szakügyeket és minden román szakegyleti tag kap egy példányt. A vidéki elvtársaknak kötelességük a román lapot terjeszteni, hogy a nemzeti munkásokat a szervezett munkások táborába vonjuk.

Mikor a krumplis ügynökből nagyságos ur lesz. Jeremiás Józsefről van szó, a ki a Kristály gőzmosó-intézet uralkodó czárja, a ki az ott dolgozó fehérneműtisztító munkások és munkásnők élete felett mint valami teljhatalmu ur rendelkezik, legalább azt képzelettel Jeremiás, a nagyságos ur.

Mi emlékszünk még a nagyságos urra, nem is olyan régen a nyomortól meggyötörve érkezett Kolozsvárra. Nem lévén ekszisztenciája, hozzá látott a burgonya-ügynökösködéshez, de ebből nem igen lehetett megélni, végre sógora megszánta, oda vette a gőzmosógyárba 50 korona havi fizetéssel. Sokat panaszkodott Jeremiás és a felesége a munkások előtt, hogy olyan kevés fizetésből nem lehet megélni, mindenki szánakozott rajta és megnyerte a munkások bizalmát, megösmékedett az ottani viszonyokkal. A viszonyok megösméresét arra használta fel, hogy főnökénél behizelegte magát. Hízolgései folytán megbízást kapott a gyár vezetésére, első tette az volt, hogy a hetibért eltörölte és helyébe a darabszámot állította. A darabszám-munka arra jó, hogy vele a legkomiszabb kizsákmányolást üzze Jeremiás a nagyságos ur. A mellett, hogy a munkások alig keresnek valamit, a bánásmód a legbrutálisabb, a mit csak elképzelni lehet egy olyan pökhengi alaktól, mint Jeremiás a nagyságos urtól.

Minthogy megbízták a gyár vezetésével, tudtára

adta cselédjének és mindazoknak a kiket illet, hogy mától fogva az ő felesége nagyságos asszony és ő nagyságos ur. A feleségének ki is adta a parancsot, hogy ne társalogjon a munkásokkal, mert az sérti egy nagyságos urnak a tekintélyét.

Jeremiás a nagyságos ur azt mondja: utálok a munkást, mint a kutyát, ha munkásnak született, dögöljön meg mint munkás stb. ékes szavakkal illeti azt a munkásnépet, a ki röviddel ezelőtt szánakozóan nézett rá és ennek a munkáságnak, a kit Jeremiás a nagyságos ur lebecsül, köszönheti, hogy van betevő falatja és él utánuk. Nekünk erre a pökhendiségre csak az a válaszunk, hogy a fehérműtisztító-munkások szervezkednek és kellő értékére fogják leszállítani Jeremiás nagyságos ur tekintélyét.

A kolozsvári építőmunkás-csoport fölszólítja hátralekós tagjait, hogy tagsági járulékaikat rendezzék, mert december 1-én már hátralekót nem fogad el.

A vezetőség.

Lakásváltoztatás. A kolozsvári építőmunkások egyleti helyiségüket október hó 1-től Kossuth Lajos-utca 17. szám I. emelet helyezik át.

Az építkezéseknél foglalkozó segédmunkások egyleti helyisége október hó 1-től kezdve a Benigni-pinczében található.

BEKÜLDETETT.

Iparhatósági mizeriák Kolozsvárt.

Napról-napra tapasztaljuk, hogy az iparhatóságnál a munkások a legigazságosabb ügyüket is elvesztik a befolyásos munkaadókkal szemben. Az iparhatósági biztos szolgamódra hunyáskodik meg a gazdag és befolyásos munkaadókkal szemben; a törvények és miniszteri rendeletek ezzel szemben nem érnek semmit. A hatóság úgy viselkedik, mintha az volna a hivatása, hogy szolgálja módra álljon rendelkezésére a munkaadóknak — a munkások elnyomására.

Hogy a tisztelt olvasó kellően megismerje az itteni hatóságot, álljon itt az én esetem a maga valóságában.

1904. évi november hó 8-ikán panaszt adtam be az itteni iparhatósághoz, amelyet Csoma Zsigmond alkapitány képvisel. A panaszt Pollák Samu aszfalt- és cement munkák vállalkozója ellen emeltem munkakönyvem jogtalan visszatartása és a nekem járó munkadíjak megfizetése tárgyában. A november 8-ikán emelt panasznak az elintézéséről Csoma alkapitány még május hóban sem akart tudni; még a füle bojtját sem mozgatta ez az ur. Nem akarta tudni, nem pedig azért, hogy Pollák Samu gazdag és befolyásos vállalkozó urnak ne okozzon kellemetlenségeket; szóval egy kis szolgálatot tett.

Ezek az urak törvénytiszteletet kívánnak tőlünk és naponta arcul csapják a törvényt.

Vagy szólnak a törvények egyformán minden állampolgárnak vagy oda kell a paragrafusok közé szurni, hogy a gazdagok és urak előnyben részesülnek, de ne ámítsanak minket azzal, hogy panaszainkat orvosolja a hatóság. Az én esetemnél csak a vak nem látja azt, hogy itt Pollák urnak a kedvébe járt a hatóság és nem a törvények értelmében.

Hét hónapi várákozás után sem sikerült nekem kicsikarni a hatósági intézkedést; végre megunva a várákozást, a kereskedelmi miniszterhez fordultam panaszommal és feljelentést tettem Csoma ellen. A miniszter nem valami barátságos figyelmeztetésére végre sikerült annyit elérni, hogy tárgyalás alá vették az ügyemet, de valami köszönet nem volt benne.

Csoma Zsigmond iparhatósági biztos a következő ítéletet hozta: „A munkaadó köteles a munkakönyvet kiadni és miután egyik fél sem tud bizonyítékot felhozni, az iratok áttételnek a bírósághoz.” Ezt az ítéletet hirdette ki előttem a hatósági biztos. Végtelenül örvendtem, hogy végre a rendes bíróság elé kerül az ügyem és megmenekszem ettől a hatóságtól, amely ellenfelem befolyása alatt áll. De örömöm nagyon is korai volt, mert az a barátság, amely Csomát Pollákhoz fűzte, az ítélet kihirdetése után is érezte hatását velem.

Dr. Grün A. Lipót ügyvéd urat biztam meg, hogy ügyemet a bíróság elé vigye. Az ügyvéd megvizsgálta az iratokat és a legnagyobb meglepetésemre azt mondja, hogy én keresetemmel el vagyok utasítva, holott én azt vártam, hogy az iparhatóság a kihirdetett ítélet szerint az ügyemet át fogja tenni a bírósághoz.

Ez ügyben hozott kétféle ítélet zavarba hozott. Képtelen voltam megérteni, hogy melyik ítélet az igazi a kettő közül. Annyit elértem, hogy a hét hónapi várákozás után a munkakönyvem megkaptam, de a szenvedett kárért ki kárpótól engem? És ez a gyalázatos eljárás nem volt elég, ráadásul Polláknak a hajcsárja: Goldstein Dezső üzletvezető a munkakönyvemet jelekkel és valótlán dolgokkal összemocskolta.

A törvény rendelkezése szerint szigorúan büntendő az, aki a munkakönyvbe valótlán dolgokat ír. A hatóság védő szárnyai itt is megmentették Pollák Samut az ellen, hogy büntetés érje. E sok herce-hurca után azonban sikerült annyit elérnem, hogy egy bizonyítványt kaptam, amely inkább förmedvénynek mondható, mint bizonyítványnak. Minthogy a legujabb bizonyítványban valótlán dolgokkal vádol, ismételt feljelentést tettem Pollák ellen. Az 1884. t.-cz. világosan rendelkezik, hogy a munkakönyvbe a valóságnak meg nem felelő állításokat írni szigorúan büntetettik. Három hónapja, hogy az iratok ott fekszenek Csoma alkapitány íróasztalán, de mindezt egy lépést sem tett az ügy érdekében. Én tehát arra kérem Csoma Zsigmond iparhatósági biztos felettes hatóságát, hogy tanítsa ki őt a törvények tiszteletben tartására és ha az ipartörvényeket nem ismeri: oktassa őt ki.

Az újabb feljelentéssel azt tapasztaltam, hogy a hatóság megint ki akarja Pollákot bujtatni a vád alól. Pollák tagad, de a tagadással szemben kértem egy tanúnak a kihallgatását. A hatóság mindezt nem idézte meg a nevezett tanut, hanem azt mondják, hogy ha be is bizonyul, mit csináljanak vele? Azt a hatóságnak kell tudni, miért kérdik azt éntőlem. Én nem kívánok egyebet, csak hogy az iparhatóság végezzen vele, hogy onnan megmenekülve, a bíróság elé vigyem az ügyet. De éppen ezt nem akarja Csoma alkapitány, mert fél, hogy a bíróság elítéli a — jóbarátját.

A hatóság eljárása arra enged következtetni, hogy ki akarnak fárasztani, hogy megunjam a várákozást. Mert a kolozsvári iparhatóságnál a munkaadók érdekében azt a taktikát folytatják, hogy kiéheztetik a panaszos munkásokat, ügyüket huzzák-halasztják. A kereskedelmi miniszter legujabb rendelete pedig utasítja az iparhatóságokat, hogy sürgősen és soron kívül intézze el a munkások panaszát. Ugy látszik, hogy a miniszteri rendeletet éppen úgy, mint az ipartörvényt kutyába veszi az iparhatóság.

Engem ugyan ki nem fárasztanak a várákozásban, mindent el fogok követni, hogy ügyem igazságos elintézését nyerjen. Gondom lesz rá, hogy Csoma iparhatósági biztos meg ne felejtkezzen róla, hogyha még egyszer is olyan jó barátja Pollák Samu vállalkozó urnak. Azt hiszem, hogy a munkások nem fogják azt némán tűrni, hogy az iparügyek olyan kezekbe legyen letéve, ahol mindig az a cél lebeg, hogy a munkásokat ki kell játszani és a törvényt ki kell forgatni.

De mielőtt ez megtörténne, jó volna, hogy a hatóság végre rendezze ezt a mizériát, mert ennél Oroszországban is külön igaszságszolgáltatás van. A törvény nem arra való, hogy a jóbarátoknak kedvezményeket biztosítsanak. Csoma iparhatósági biztost ki kell oktatni az ipartörvényekre. A felettes hatósága be fogja látni, hogy ez így tovább nem mehet. **Korpóczy József.**

* * *

A hozzánk beküldött panaszt leközlöttük és azt a megjegyzést kell hozzá fűznünk, hogy magunk is tapasztaljuk az egyoldalú eljárást iparügyekben. Az ipar-területen Jakab Lajos jegyzőkönyvhamisító követi el a legagyafurtabb dolgokat, hogy a munkásokat panaszai-
kal lehetetlenné tegye. És a másik oldalon az iparhatóság áll a munkaadók pártjára és lehetetlenné teszi a munkásokat. A legtöbb esetben a munkások kénytelenek elutazni, mert nem győzik bevárni a hatósági eljárást, amelynek célja a munkásokat kiéheztetni.

Elszámolások.

Augusztus és szeptember hónapban a következő elszámolások történtek: Kőfaragók szervezetétől 13.28. Szabók 25.—. András József, Zilah 1.38. Lukács János agitáczióális célra: 3.20. Balog 1.80. Kacsur, a kőfaragóktól 5.50. Nyomdászok szervezete, júliusi jogvéd. 4.— és lapelszámolás 12.56. Varga Gábor, önként adakozók révén 2.—. Leopold István Nagy-Enyed 7.76. Famunkások, pártadó 4.—. Tatai Gyula pártbélyeg 2.36. Fülöp József, önként adakozók 10.—. Kacsur a börtönben levőknek 3.60 és a kőfaragók pártadója: 4.—. Frics Arnoldné a börtönben levőknek 5.60. Építőmunkások augusztusi számlája: 123.—. Összesen: 227.04.

Szeptember havi elszámolás: Czipészek 17.92. Központi párt, vidéki utiköltségre 25.—, a szept. havi segély pedig 45.—. Varga Gábor, pártadó 3.56. Nyomdászok 13.76. Napszámások szervezete 16.—. Vas- és fémmunkások 29.24. Kőfaragók 13.20, a kongresszusi küldött részére pedig 10.—. Utazási költségül a közpntból 40.—. Leopold Deés, Hersch Rugerdorf orosz menekült részére 9.60. Nyomdászok jogvédelme 4.—. Tatai Gyula pártadóba 7.74. Husvét Vilmos, Brassó 5.04. Reiner József Dés, előfizetés 1.—. Murvai Zoltán pártadóba 3.—. Korodán György, szabók pártadó 5.—. Szabók szervezete az augusztusi számlára 12.20. Összesen: 262.22.

MULATSÁGOK.

A kolozsvári szabómunkások és munkásnők október hó 15-én tartják tánccezal egybekötött szüreti mulatságukat a Redout nagytermében.

Felülfizetések.

A kolozsvári építőmunkások temetkezési egylete által szept. 9-én tartott táncmulatságon felülfizettek: Kassai I. 10.—. Bresenczki A. 5.—. Böhm A. 3.—. Fekete J. 4.—. Németh és Király 2.—. Fülöp P. 5.—. Tusó J. 5.—. Blahunka Lajos 2.—. Veres Sándor 1.—. Csath J. 5.—. Handler D. 2.—. Gölner T. 4.—. Cseh Józsefne 3.—. Barta K. —50. ifj. Hámbrík J. 1.—. Butyka A. —40. Trucza J. —60. Marosán I. 1.—. Telordy Géza —90. Madarasi F. —50. Kakasi A. 1.—. Fekete J. 1.—. Vig Antal —20, melyért ez uton is köszönetet mond a rendezőség.

A famunkások folyó évi szeptember hó 17-ikén tartott táncmulatságán felülfizettek: N. N. 4.—. Árva Endre —80. Moldován Ödön —80. Sekiba E. —40 és Werschaller Pepi —40.

szerveztésért felelős: GÖNCZI ÖDÖN.

Hirdetésekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

„MERCUR“ kereskedelmi hiteltudósító és bizományi ügynökség.

Kolozsvár, Egyetem-utca 1. szám.

Pénzkölcsönök kieszközlését, házakra, földbirtokokra törlesztéssel, vagy váltóra megfelelő kezesség mellett gyorsan és előnyösen utólagos díjazás mellett vállaljuk el. — Beszerezünk bármilyen okmányokat s elintézzük úgy a kereskedelembe, mint az iparba vágó mindennemű ügyleteket. — Házak és földbirtokok adás-vételét. — Katonai ügyek elintézését, reklamációkat stb. — Az ország összes ügy szak-, mint politikai és szépirodalmi lapjainak előfizetési és hirdetési irodája. — Az „Agrária“ magyar gépforgalmi r.t. erdélyrészi képviselősege.

Üzleti órák naponta: d. e. 8—12-ig, d. u. 2—6-ig.

A TISZTELT

KÖZÖNSÉG

becses figyelmét felhívom a **Széchenyi-tér 7. sz. a.** levő s a mai igényeinek megfelelő

✻ ✻ **SZABÓ-ÜZLETEMRE.** ✻ ✻

Készítek elegáns férfi-ruhákat olcsó árakért és kitűnő, kifogástalan munkával. A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok tisztelettel: **Csoma Ignác,** férfiszabó mester. **Széchenyi-tér 7. sz.**

MINDAZON EGYÉNEK,

a kik olcsó árért izletes ebédet és vacsorát óhajtanak, forduljanak teljes bizalommal a **Viz- és Szentlélek-utca sarkon** levő

étkezdémbe

a hol minden időben kitűnő izletes ételek állanak rendelkezésre. S főtörökvésem oda irányul, hogy minél több szervezett munkás legyen együtt; ezért tehát a szervezett munkások nálam mindig a legkedvezményesebb árakban részesülnek. Az elvtársak b. pártfogását elvárva, vagyok tisztelettel: **A tulajdonos.**

••••• Mindennap friss Népszava. •••••

Van szerencsém a tisztelt közönséget értesíteni, hogy Malom-utca 2. szám alatt a volt **K ö m ü v e s A n d o r** fodrász-üzletét átvettem és azt ujonnan berendezve a t. közönség becses pártfogásába ajánlom. o o

Főüzletem: Széchenyi-tér 11. sz. a.

a legnagyobb kényelemnek, mindennemű fodrászkellékekkel és illatszerekkel berendezve szintén a t. közönség figyelmébe ajánlom.

A tisztelt közönség becses támogatását elvárva maradok tisztelettel:

RESZLING JÓZSEF, fodrász.

Fő-üzlet Széchenyi-tér 11. sz. a.

Fő-üzlet Malom-utca 2. sz. alatt.

••••• Friss Kolozsvári és Erdélyi Munkás olvasható. •••••

A legkényesebb igényeknek is megfelel

Divatszövet nagyválaszték

Németh és Király
Kolozsvár,
Unió-u. 13. és Köfő-u. 5.

Szolid kiszolgálás.

Kitűnő szabászat.

Készülnek a legelegánsabb férfi ruhák. Kitűnő szabással s kiváló gonddal készült munka szolid árért. Ezek a ruhák a szervezetet könnyűen felmutatják előnyben részesülnek.

Mérsékelt arak.

Weisz és Társa

szabó-üzlet,
férfi-, fiu- és gyermeke-
ruha raktár.

Kolozsvár,
Deák Ferencz-u.
9.-ik szám.

Őszi bevásárlási utainkból hazaérve van szerencsénk a n. é. szülők és a nagy közönség figyelmét felhívni dusan berendezett férfi-, fiu-, és gyermeke-ruha raktárunkra és szabó-üzletünkre, ahol a legkényesebb igényeket is pontosan elégítjük ki.

Nagy raktár honi-, angol- és skót-szövetekből.

Saját készítésű **kész ruhák és szörme-áru, városi- és utazó-bundák, sport- és dän bőrkabátok** és minden e szakba vágó áruk nagy raktára. Egyszeri próbavásárlás mindenkit meggyőzött azon tényről, hogy a legjobb és legjutányosabb beszerzési forrás.

A n. é. közönség nagybecsű pártfogását kéri tisztelettel:

WEISZ és TÁRSA,

Deák Ferencz-utca 9-ik szám. (Rucska-ház)

„Ámor“-arczseréme 1 korona.
„Ámor“-arczszappan 70 fillér.
„Ámor“-puder 2 kor. 40 fill.
„Ámor“-szájviz 1 korona.
„Ámor“-hajszesz 1 kor. 20 fill.

A legkitűnőbb pipere-czikkek.

LIKÖRT és RUMOT

olcsón és gyorsan lehet házilag előállítani a

Burger Frigyes gyógyáru és illatszertárában beszerezhető essenciákból.

KOLOZSVÁRT, Mátyás- király-tér.

Burger Frigyes.

Burger Frigyes

A KÖZÖNSÉG FIGYELMÉBE!

Ajánlom a tisztelt közönség becses figyelmébe a Szentegyház-u.-ban levő

Cell-Söracsarnokot

ahol mindig frissen csapolt jó sörrel és kitűnő borral szolgálom kit. vendégeimet

Szíves pártolást kér tisztelettel: **A KEZELŐ.**

Menyasszonyok figyelmébe!

Karlsbadi porcellán étkező készletek gyönyörű kivitelben, színes, 12 személyre teljesen összeállítva 15 frttól.

Üvegkészletek 12 személyre 33 drb. 2 frt 95 kr.

Függő-lámpák csigával 3 frt 95 kr. Tea és kávékészletek 2 frt 80 kr. 3 frt. Kina-ezüsttárgyak.

Alkalmi ajándékok.

Kerti gömbök és lámpák eredeti gyári áron.

Vidéki megrendelésnél kérem az utolsó vasuti állomást megírni.

MÜLLER utóda SOMLYAI

Üveg- és porcellán-kereskedő Kolozsvárt, Kossuth L.-n 4.

Minden vevő, ki 10 K.-ra vásárol, saját életnagyságu arképet kapja teljesen ingyen, csupán a keretért fizet 3 kor.